

Vergaderjaar 2008–2009

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 307

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 14 november 2008

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de staatssecretaris van Justitie naar aanleiding van de brief van 8 april 2008 inzake de aanbieding van het inspectierapport van het thema-onderzoek Nachtveiligheid Gevangeniswezen van de Inspectie voor de Sanctietoepassing (Ist) (Kamerstuk 24 587, nr. 272), een aantal rapporten van de Inspectie voor de Sanctietoepassing van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en enkele brieven over justitiële inrichtingen.

De staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van 14 november 2008.

Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de commissie,
Nava

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van der Staaij (SGP), Kamp (VVD), Arib (PvdA), ondervoorzitter, De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Velzen (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Azough (GL), Timmer (PvdA), Griffith (VVD), Teeven (VVD), Verdonk (Verdonk), De Roon (PVV), Pechtold (D66), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (CU).

Piv. leden: Sterk (CDA), Langkamp (SP), Van der Vlies (SGP), Weekers (VVD), Smeets (PvdA), Aasted-Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Jonker (CDA), Roemer (SP), Vacature (SP), De Vries (CDA), Halsema (GL), Dijsselbloem (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Van Miltenburg (VVD), Zijlstra (VVD), Fritsma (PVV), Koşer Kaya (D66), Gill'ard (PvdA), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Vacature (SP), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (CU).

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

I. Algemeen

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de rapporten van de Inspectie voor de Sanctietoepassing. Zij hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

Deze leden hebben met betrekking tot de lijst die wordt uitgegeven door het ministerie van Niet de Niet Justitieel gebonden Organisaties (NJO-lijst) met daarop organisaties die bepaalde privileges hebben (zoals bezoekrecht) bij de penitentiaire inrichtingen, vernomen dat deze lijst te weinig bekend is bij de penitentiaire inrichtingen, waardoor de genoemde organisaties en personen geen gebruik kunnen maken van de privileges die zijn verbonden aan een plaats op deze lijst. Kent de u deze problemen? Kan deze lijst onder de aandacht gebracht worden bij de inrichtingen?

De leden van de SP-fractie vragen of de Gedetineerdencommissie (Gedeco's) voldoende mogelijkheden hebben hun werk te doen en de belangen te behartigen van de gedetineerden. Welke mogelijkheden hebben de Gedeco's van penitentiaire inrichtingen om op enige (misschien beschermde) wijze gebruik te maken van de website www.gedeco.nl, de website van de Landelijke Gedetineerdencommissie? De informatievoorziening, bijvoorbeeld over wetten en regels, zou beter kunnen, en mogelijk kan deze website ook advies geven en overleg mogelijk maken. Graag ontvangen deze leden een reactie hierop.

De leden van de SP-fractie zouden het op prijs stellen als er een incidentenregistratie op kan worden gesteld, zodat in de gaten kan worden gehouden (en het ook periodiek voor de Kamer inzichtelijk is) of het aantal suïcides en pogingen daartoe zijn toegenomen, hoe het staat met het aantal isolatiemaatregelen, en andere incidenten. Graag ontvangen zij een reactie op dit voorstel.

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennisgenomen van alle voorliggende brieven, rapporten en bijlagen. Zij stellen een aantal kritische vragen en punten te hebben waarop zij graag toelichting krijgen ter voorbereiding op het algemeen overleg.

II. OPMERKINGEN EN VRAGEN OVER DE AFZONDERLIJKE STUKKEN

Inspectierapport Nachtveiligheid in het gevangeniswezen (24 587, nr. 272)

De leden van de SP-fractie constateren dat er diverse onderzoeken lopen. Is de veiligheid in de tussentijd gegarandeerd? Ten aanzien van aanbeveling 2 vragen de leden wanneer het onderzoek naar personeelsbezetting tijdens de nachtdienst zal zijn afgerond. Zij vinden dit een goede aanbeveling. Ziet de staatssecretaris de noodzaak van deze normering ook?

Waarom zou de door de ISt aanbevolen reglementering van de 30-minuten norm beperkingen met zich meebrengen voor het aantal beschikbare functionarissen?

De leden van de SP-fractie begrijpen dat de staatssecretaris pleit voor maatwerk waar het gaat om het beheer van nood sleutelbossen, maar op welke wijze kan de staatssecretaris hier overzicht over krijgen om toch recht te doen aan de zorgen van de ISt? Met betrekking tot aanbeveling 10 acht de staatssecretaris de protocollering voldoende. De ISt kennelijk niet. Waarin zit dit verschil van waardering?

De leden van de VVD-fractie willen graag een toelichting op de uitvoering van aanbeveling 2. In de brief is te lezen dat er onderzoeken lopen, en dat

deze onderzoeken geen knelpunten aangeven met betrekking tot de 30-minuten norm. Het is de leden van de VVD-fractie niet duidelijk of de staatssecretaris een landelijke (minimum)norm voor de personeelsbezetting van de nachtdienst wenselijk acht. Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat dient de norm te zijn?

Ook de nadere rapporten, inzake de doorlichting PI Limburg-Zuid, locatie De Geerhorst, en P.I. Zuid-Oost, locatie Roermond, geven aan dat er toch nog veel mis is met de uitvoering van het huidige drugsbeleid en de controles in de doorgelichte inrichtingen. Dit doet enigszins vrezen voor een voortvarende invoer van de nieuwe en strengere regels van de staatssecretaris. Graag ontvangen zij een reactie op dit punt.

In de PI Limburg-Zuid, locatie De Geerhorst, was in 2008 sprake van een serieuze ontvluchtingspoging met hulp van buitenaf voorgedaan. De leden van de VVD-fractie vragen of dit zorgwekkende voorbeeld heeft geresulteerd in uitwisseling van ervaring tussen de inrichtingen. Hebben andere inrichting naar aanleiding van dit incident bijvoorbeeld hun lucht-plaatsbeleid en de werking van beveiligingscamera's nog eens tegen het licht gehouden? Kortom, is er sprake van lerend vermogen van, tussen en door de inrichtingen en kunnen daar concrete voorbeelden van worden gegeven?

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie hoe momenteel de situatie in Oldenkotte is. Wordt hier door de ISt een vinger aan de pols gehouden en de staatssecretaris van actuele stand van zaken voorzien? Kan daar nader inzicht in worden verschaft?

Overzicht capaciteit per regio in het gevangeniswezen (25 587, nr. 283)

De leden van de SP-fractie lezen dat regionale plaatsing niet voor alle doelgroepen volledig is te realiseren. Voor welke doelgroepen geldt dit, behalve dan voor de strafrechtelijk veroordeelde vreemdelingen die uitgezet zullen worden?

De leden van de SP-fractie weten dat vanuit de ZBBI Het Keern te Hoorn gedetineerden in de laatste fase van detentie buiten de inrichting te werk worden gesteld. In deze inrichting zijn mannen en vrouwen gezamenlijk geplaatst, dit naar volle tevredenheid van de inrichtingswerkers. Zowel de re-integratie als de gemengde detentie lijken succesvol. Kan dit worden bevestigd? Wat is het toekomstperspectief van deze formule in het algemeen, en deze inrichting in het bijzonder? Is het waar dat er een eind wordt gemaakt aan het gemengd detineren? Is de staatssecretaris bereid, alvorens tot deze stap over te gaan, eerst de resultaten te meten en te onderzoeken hoe succesvol deze inrichting bijvoorbeeld is wat betreft recidivevermindering?

Ten aanzien van het capaciteitsoverzicht hebben de leden van de VVD-fractie de volgende twee vragen. Op welke termijn dienen de tekorten voor de drie arrondissementen opgelost te zijn? Kunnen de werkdruk en knelpunten in beschikbaar personeel afgezet worden tegen de capaciteittekorten (en dus volledige bezetting) binnen de arrondissementen? Kortom, is er sprake van samenloop van personeelstekorten en celcapaciteit, zo vragen deze leden.

Inspectierapport Doorlichting FPC De Kijvelanden (24 587, nr. 284)

De leden van de SP-fractie constateren dat verweerschriften van de directie bij beklagzaken te laat worden ontvangen. De staatssecretaris geeft geen reactie op de aanbeveling van de ISt dat de informatie bij beklagzaken tijdig moet worden aangeleverd. Wat is hier eigenlijk de

oorzaak van? Kan de staatssecretaris alsnog reageren op deze belangrijke aanbeveling van de ISt? Speelt dit ook bij andere inrichtingen?

De leden van de VVD-fractie constateren dat de ISt in voorliggend rapport (en het rapport inzake Ter Peel) zeer kritische opmerkingen met betrekking tot de bestrijding van drugs maakt. Hoe is de samenhang tussen de rapporten, constatering en aanbevelingen van de ISt en de brief inzake de verbetermaatregelen aanpak drugs in penitentiaire inrichtingen en vooral de gevolgen voor het tbs-stelsel? Geldt de brief inzake het drugsbeleid van 24 oktober 2008 integraal voor tbs-instellingen? Zo nee, op welke wijze wijkt het beleid voor die inrichtingen af? Diezelfde vraag leggen de leden van de VVD-fractie ook voorleggen met betrekking tot de regelingen voor bezoek.

In het beleid is niet vastgelegd hoe fouilleren en visiteren van tbs'ers al of niet deel van uitmaakt van de bestrijding van drugsgebruik. In de praktijk worden tbs'ers na terugkeer in de kliniek niet gefouilleerd en/of gevisiteerd. De leden van de VVD-fractie vragen een reactie op dit specifieke beleid in FPC De Kijvelanden.

Inspectierapport van de doorlichting van PI Ter Peel (24 587, nr. 285)

De leden van de SP-fractie constateren dat een vrouwengevangenis extra zorg vergt, vanwege het feit dat er veel kinderen op bezoek komen bij hun gedetineerde moeders. Het in stand houden van de relatie ouder-kind is voor de leden van de SP-fractie van groot belang. In de ochtendkrant Spits stond enige tijd geleden het artikel «Bajeskind in de kou», waaruit blijkt dat het centrum Gezin in Balans van Humanitas kampt met subsidieproblemen. Hoe staat het met deze subsidieproblemen? Is deze locatie een probleem voor wat betreft bereikbaarheid en reiskosten?

De leden van de SP-fractie lezen dat de ISt verbeterpunten ziet in het dagprogramma voor het Huis van Bewaring. Hoe groot is momenteel het aanbod aan arbeid en onderwijs? Kunt u dit uitdrukken in aantal uren onderwijs en aantal uren arbeid per persoon gemiddeld per week, zonodig bij benadering? Is er tekort aan arbeidsopdrachten, is er te weinig aanbod van arbeid?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt constateert dat contact (drugs/ontvluchting) eenvoudig mogelijk is tussen het half open gedeelte van de inrichting en het gesloten deel. Deze leden achten dit onwenselijk met het oog op het gebruik van drugs binnen de inrichting en vragen of de plannen om achter de huidige hoofdboort een tweede boort te realiseren, waardoor er een sluiswerking ontstaat, inmiddels zijn gerealiseerd. Zal de staatssecretaris een termijn stellen wanneer hier gewoon aan moet zijn voldaan? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie veronderstellen dat de eisen ten aanzien van het aangescherpt drugsbeleid ook direct van toepassing zullen zijn op de inrichtingen en afdelingen met een specifieke populatie zoals vrouwen en vreemdelingen. Klopt dit? Zo nee, waarom niet?

Graag ontvangen deze leden de visie van de staatssecretaris op de in het rapport gegeven uitleg en uitvoering van de verplichting uit de nota «Drugsonthoudingsbeleid» van DJI om steekproefsgewijs 5% van de gedetineerden per week te onderzoeken op gedragsbeïnvloedende middelen. Zal deze zienswijze duidelijk aan met name de gevangenen worden gecommuniceerd?

Inspectierapport Doorlichting P.I. Zuidwest, locatie Dordtse Poorten (24 587, nr. 292)

De leden van de SP-fractie lezen dat de IST aanbeveelt dat de uitval van arbeid moet worden teruggedrongen, en dat er nu wachtlijsten zijn voor de arbeid. Waarom is er zoveel uitval? Welke maatregelen worden genomen om uitval van arbeid te voorkomen? Is dit een landelijk probleem? Waarom is er voor gekozen de organisatie van arbeid landelijk te gaan regelen via het project «Werkt», nu het regionaal acquisitiebureau goed werkte? Is acquisitie niet bij uitstek iets wat door middel van maatwerk via regionale netwerken moet gebeuren?

De leden van de VVD-fractie merken op dat aanbeveling 11 zicht richt op het vastleggen en controleren van de afspraken over veiligheid met de winkelier. Op welke wijze houdt DJI toezicht op de winkeliers die betrokken zijn bij levering van producten aan gedetineerden? Worden de winkeliers standaard gescreend, hebben zij een VOG moeten overleggen? Zo nee, waarom niet?

Deze leden zijn voorstander van het gebruik van drugshonden bij de opsporing van drugs in inrichtingen. Wel vragen zij in navolging van de opmerkingen van de ISt (blz. 29) op welke gronden zij de in de recente brief inzake het drugsbeleid in penitentiaire inrichtingen voorgestelde controle met drugshonden juridisch toelaatbaar acht.

In de interviews wordt aangegeven dat de kwaliteit van de intensieve celinspecties (op contrabanden algemeen) onder druk staat als gevolg van personeelstekort. Op welke wijze wordt de aanscherping van het drugsbeleid en de controles in inrichtingen ook daadwerkelijk in de praktijk uitgevoerd? In welke mate constateren de ISt en de staatssecretaris zelf dat er sprake is van een capaciteitsprobleem binnen de penitentiaire inrichtingen en tbs-instellingen, waardoor niet kan worden voldaan aan de voorgeschreven frequentie drugs(urine)controles en inspecties? Hoe zal worden gemonitord of aan de het nieuwe beleid wordt voldaan, en hoe zal worden opgetreden tegen inrichtingen die niet aan de eisen voldoen? Hoe gebruikelijk is het dat (incidenteel) verlof zonder bewaking plaatsvindt? Is de staatssecretaris met het oog op de onttrekkingen in PI Zuidwest de regels inzake het onbewaakt verlof aan te scherpen? Zo nee, waarom niet? Is de staatssecretaris voornemens een nadere analyse te laten uitvoeren van de onttrekking aan verlof binnen penitentiaire inrichtingen en tbs-instellingen? Zo nee, waarom niet?

In voorliggend rapport geeft de ISt aan dat onlangs de toepassing van het vrijhedenbeleid landelijk is onderzocht en daarbij is vastgesteld dat de vrije beleidsruimte voor inrichtingen bij de toekenning van verlof zeer verschillend wordt ingevuld (blz. 39). Ziet de staatssecretaris aanleiding nadere regels op te stellen ten aanzien van het opstellen van verlofschema's (dit punt is ook nadrukkelijk aan de orde in het inspectie rapport Ter Peel)? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt in dit rapport aangeeft dat er sprake is van achterstanden ten gevolge van personeelstekort onder de BSD'ers. Kan hier meer inzicht in worden verschaft? Hoe staat het op landelijk niveau met de bezetting van BSD-plaatsen? Hoe verhoudt dit zich tot de TR? Graag ontvangen deze leden nadere toelichting op deze punten.

Reactie op het advies van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) «Meer op een cel» (24 587, nr. 293)

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het toepassen van meer-persoonscelgebruik grondig geëvalueerd zou moeten worden. Ooit bedoeld als noodmaatregel wordt het nu gebruikt als bezuinigingsmiddel.

Welke bezuiniging levert meerpersoonscelgebruik eigenlijk op? Wat is nu de noodzaak van meerpersoonscelgebruik, nu er een overschot aan cellen is?

Deze leden van de SP-fractie houden de staatssecretaris voor dat Nederland heeft ingestemd met de European Prison Rules, waarin staat dat gedetineerden horen te beschikken over een eigen (individuele) cel. Erkent de staatssecretaris dat Nederland door het gebruik van meerpersoonscelgebruik de positie van deze European Prison Rules ondermijnt, ook ten aanzien van andere landen die problemen hebben met hun detentiebeleid?

De leden van de SP-fractie hebben een concrete melding ontvangen van een moordenaar die wordt samen geplaatst met een gedetineerde die een veel minder heftig delict heeft gepleegd. Hoe kan dit? Hoe wordt hier in de praktijk mee omgegaan?

De aan het woord zijnde leden vernemen graag hoeveel uur per dag gemiddeld een gedetineerde op cel verblijft in Nederland. Hoeveel uur daarvan verblijven twee personen op een cel? Hoe vaak komt het voor dat, bijvoorbeeld door uitval van activiteiten, er een fors aantal uren samen op cel moet worden doorgebracht?

De leden van de SP-fractie horen graag wanneer de «oude» eenpersoonscellen die zijn omgebouwd tot tweepersoonscel (door het plaatsen van een stapelbed) worden uitgefaseerd. Deze kleine cellen zijn niet geschikt voor het verblijf van meer dan een persoon. Kan hiervan een overzicht worden gegeven van de te verwachten verbouwingen en sluiting van deze kleine cellen?

De leden van de VVD-fractie onderschrijven het beleid de huidige meerpersoonscellen in de bestaande inrichtingen te handhaven en het gebruik in nieuwbouw inrichtingen te intensiveren, ook nu er geen tekort is aan celcapaciteit. Heeft de DJI al uniforme beleidsregels opgesteld over het sanctiebeleid ten aanzien van gedetineerden die plaatsing op een meerpersoonscel weigeren? Zo ja, kunnen deze regels worden toegelicht? Zo nee, op welke termijn worden zullen deze er zijn en worden ingevoerd? Is er enig inzicht in de grootte van de groep die plaatsing op een meerpersoonscel weigert?

Inspectierapport Doorlichting PI Zuyder Bos-Amerswiel (24 587, nr. 296)

De leden van de SP-fractie constateren dat er problemen zijn met de arbeidsvoorziening. De arbeid valt frequent uit. Wat zijn hiervan de oorzaken? Welke maatregelen worden genomen om de arbeid beter te organiseren?

De leden van de SP-fractie constateren dat de ISt aanbeveelt het meerpersoonscelgebruik periodiek te evalueren. Deze leden vinden dit een goed idee. Kan hierbij ook het personeel worden ondervraagd, en kan dit in alle penitentiaire inrichtingen worden onderzocht?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt van oordeel is dat de orde binnen de inrichting op een proportionele en transparante wijze wordt gehandhaafd, maar dat het tot nu toe ontbreken van een in vast teamverband opererend intern bijstandsteam (IBT) een risico voor de incidentbeheersing binnen de inrichting. Hiertoe is aanbeveling 7 gedaan: het instellen van een in georganiseerd teamverband opererend IBT. Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat dit staand beleid zou dienen te zijn? Welke regels gelden er voor penitentiaire inrichtingen en tbs-inrichtingen ten aanzien van het instellen van een IBT? Ziet de staatssecretaris aanleiding de momenteel gehanteerde 30-minuten norm («aanrijtijden», zie eveneens rapport P.I. Veenhuizen, locatie Norderhaven en onderzoek situatie tijdens nacht) aan te passen?

Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat de regels (5%-norm) met betrekking tot de urinecontrole ook echt steekproefsgewijs dienen plaats te vinden over de gehele populatie? Zo ja, hoe wordt dit aan de penitentiaire inrichtingen kenbaar gemaakt? Is de 5% nog steeds de geldende eis boven op de vastgelegde controlemomenten uit de recente brief inzake het drugsbeleid in penitentiaire inrichtingen?

In dit rapport wordt ook gesproken over de afstemming tussen de medewerkers van het Bureau Selectie- en Detentiebegeleiding (BSD) en die van het Coördinatiebureau Terugdringen Recidive (CB-TR). De medewerkers van BSD geven aan dat zij met de komst van CB-TR alleen nog de detentiefasering coördineren voor de categorie gedetineerden die buiten CB-TR vallen, en dat zij deze nieuwe werkwijze ervaren als een uitholling van hun functie. Kan een reactie worden gegeven op deze slechte samenwerking en het gevoel van uitholling van de functie BSD onder de medewerkers?

De ISt signaleert dat de organisatorische integratie van activiteiten op het terrein van re-integratie en nazorg in de meeste (GW) inrichtingen nog in ontwikkeling is. Geeft dit aanleiding nadere maatregelen te treffen ten aanzien van zorg dragen voor een volledige en actuele beschrijving van de werkprocessen en procedures van het BSD en investering in een nauwe en effectieve samenwerking tussen het CB-TR en de inrichtingsfunctionarissen, zodat de nieuwe werkwijze Terugdringen Recidive voortvarend geïmplementeerd kan worden. Zo ja, welke maatregelen betreft dit? Zo nee, waarom niet?

Inspectierapport Informatieoverdracht in de executieketen (25 587, nr. 297)

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het onbestaanbaar is dat er nog steeds mensen vrijkomen zonder dat dit bekend is bij de ketenpartners. Deze leden hebben uit de praktijk vernomen dat de reclasseringswerker die geacht wordt het toezicht uit te oefenen pas na vrijlating te horen krijgen dat iemand buiten staat. Hoe kan dit, zo vragen zij.

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de ambities van de staatssecretaris op het terrein van de nazorg de urgentie missen. Het is geen bijzonder ingewikkeld terrein om goed te regelen, en toch gaat het nog lang niet goed genoeg. Kan dit alles niet sneller ter hand worden genomen? Is de staatssecretaris bijvoorbeeld bereid zich in te spannen om binnen een half jaar te regelen dat alle gedetineerden die vrijkomen in het bezit zijn van een identiteitsbewijs?

De leden van de VVD-fractie constateren dat het inspectierapport zeer kritisch is. Het valt hen echter op dat de aanbevelingen zich richten tot DJI en reclasseringsorganisaties. Op welke wijze zullen de regering zelf nadere maatregelen treffen om de aanbevelingen over te nemen en in de praktijk op korte termijn te realiseren?

Wat omvatten de vier reeds ingezette verbetermaatregelen precies omvatten? Wat waren de gerichte instructies en hoe groot is de toename van het aantal screenings en overdrachten? Hoe groot zijn de verschillen in het aantal Medewerkers Maatschappelijke Dienstverlening (MMD'ers) per penitentiaire inrichting? Zijn er momenteel voldoende MMD'ers om in de capaciteitsbehoefte te voorzien? Zo nee, waar zitten de knelpunten en hoe groot zijn de «tekorten»?

Wat zijn de afrekenbare doelstellingen ten aanzien van het verbeteren van de informatie-uitwisseling en nazorg? Met welke maatregelen wordt het systeem van monitoren daartoe verbeterd?

Welke specifieke doelen en resultaten verwachten de bewindspersonen te kunnen realiseren door middel van de Veiligheidshuizen?

Welke knelpunten signaleren de regering en ook de gemeenten ten aanzien van de samenwerking tussen gevangeniswezen en de gemeentelijke contactenpersonen naar aanleiding van de regionale conferenties? Zien de regering aanleiding de ambities ten aanzien van de nazorg en samenwerking bij te stellen naar aanleiding van het zeer kritische rapport? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en aan de hand van welk tijdspad, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Ongewenste omgangsvormen en werkdruk bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (24 587, nr. 300)

De leden van de SP-fractie zeggen geschrokken te zijn van de getallen die blijken uit het onderzoek. Zo heeft 43% structureel of regelmatig last van stress. Wat zijn daar de oorzaken van? Zijn er genoeg medewerkers, zelfs als alle vacatures zouden zijn ingevuld? Hoeveel vacatures zijn er op dit moment nog niet ingevuld?

De leden van de VVD-fractie constateren dat op blz. 13 van het Plan van aanpak bij de brief staat dat *«(o)ver de gehele linie genomen (...) de beschikbare formaties toereikend (zijn). In locatiespecifieke situaties kan worden vastgesteld of sprake is van een te krappe of te ruime formatie-omvang.»* In hoeverre correspondeert deze weergave met het beeld dat er op sommige locaties sprake is van absolute onderbezetting die logischerwijs negatieve gevolgen heeft voor de werkdruk?

Vervolgens staat bij de verbeteracties dat *«(t)ijdelijke onderbezetting van detentiecapaciteit (...) om een flexibele personele organisatie (vraagt). DJI zal de mogelijkheden voor flexibiliteit en (met name interne) mobiliteit van medewerkers gaan vergroten.»* Kan op het punt van de interne mobiliteit een nadere toelichting geven op de praktische uitwerking?

Deze leden merken op dat in de brief zelf staat dat ten behoeve van een effectieve aanpak van de ongewenste omgangsvormen en werkdruk er structurele aandacht in combinatie met de inzet van management en de executieve medewerkers van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) vereist is. Maar dat beschikbaarheid en toepassing van «goede instrumenten» daarbij een randvoorwaarde is (blz. 2). Op welke instrumenten wordt gedoeld en op welke wijze wordt zorg gedragen voor de beschikbaarheid en toepassing ervan?

Inspectierapport doorlichting P.I. Veenhuizen locatie Nordergerhaven (24 587, nr. 301)

De leden van de SP-fractie vernemen graag wanneer de Kamer bericht krijgt over de uitvoeringsconsequenties van aanbeveling 8, waarin staat dat de medische staf dagelijks de gedetineerde moet zien die in een afzonderingscel verblijft.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt het opvallend vindt dat, ondanks advies van de ESA uit 2006, de dienstinstructie «toezicht binnenplaats» niet is aangepast en de dagelijkse praktijk van het toezicht op de binnenplaats niet is verbeterd. Deze leden van de VVD-fractie vragen op welke wijze de inrichting kan worden aangesproken op het uitblijven van verbeteringen op dit punt.

Inspectierapport doorlichting P.I. Noord Brabant Noord, locatie Oosterhoek (24 587, nr. 302)

De leden van de VVD-fractie merken ten aanzien van de drugsbestrijding op dat door de Inspectie niets wordt gemeld over het sanctiebeleid naar aanleiding van positieve urinecontroles of aangetroffen middelen. Is er op dit punt onderzoek gedaan? Wordt in penitentiaire inrichtingen gelet op de

II REACTIE VAN DE BEWINDSPERSOON

1. Inleiding

Met deze brief beantwoord ik de vragen uit het verslag van het schriftelijke overleg justitiële inrichtingen ten behoeve van het algemeen overleg Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) op 20 november aanstaande. In mijn beantwoording hanteer ik de volgorde waarin u de vragen gesteld heeft. Aangezien in verschillende rapporten het thema drugsbeleid aan de orde is gekomen, heb ik besloten om deze vragen in samenhang te beantwoorden en hierop aan het einde van mijn brief in te gaan.

2. Kader

De wijze waarop ik de aanbevelingen van de ISt opvolg staat niet op zichzelf, maar past binnen de veranderingen van het programma modernisering gevangeniswezen. Over deze modernisering van het gevangeniswezen heb ik u in mijn brief van 12 november 2007 geïnformeerd¹. Zoals ik u bij de begrotingsbehandeling van Justitie heb geïnformeerd ontvangt uw Kamer voor het einde van dit jaar een brief over de voortgang van het programma modernisering gevangeniswezen. Tevens heeft uw Kamer deze zomer de brief «maatregelen recidive reductie: nadruk op nazorg» ontvangen². De opvolging van de aanbevelingen van de ISt over nazorg en ketensamenwerking zie ik in dit kader. Het drugsbeleid in penitentiaire inrichtingen is ook een terugkerend onderwerp in de rapporten van de ISt. Ook op dit punt verwacht ik verbeteringen, gelet op de maatregelen die ik heb genomen, zoals vermeld in mijn brief van 24 oktober jl³.

3. Algemene vragen

De SP-fractie vraagt of de door het ministerie van Justitie uitgegeven lijst Niet Justitieel gebonden Organisaties (NJO-lijst) met daarop organisaties die bepaalde privileges hebben (zoals bezoekrecht) bij de penitentiaire inrichtingen voldoende bekend is. Op dit moment wordt de regeling niet Justitieel gebonden Organisaties herzien. Ik stuur in december 2008 een actueel overzicht van de als zodanig aangewezen organisaties aan de directeurs van de penitentiaire inrichtingen. Het laatste overzicht werd in juli 2008 verzonden. Van problemen rond de bekendheid van het overzicht bij de penitentiaire inrichtingen is mij tot nu toe niet gebleken.

In reactie op de vraag van de SP-fractie of de Gedetineerdencommissies (Gedeco's) voldoende mogelijkheden hebben om hun werk te doen, wil ik benadrukken dat een penitentiaire inrichting geen wettelijke verplichting heeft om een Gedeco in te stellen. Wel is de directeur van een penitentiaire inrichting op grond van artikel 74 van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) gehouden zorg te dragen voor een regelmatig overleg met gedetineerden over zaken die rechtstreeks de detentie raken. Dit overleg is vormvrij; een directeur kan ook op andere wijze dan door het instellen van een Gedeco aan zijn wettelijke verplichting voldoen. Gedetineerden – dus ook de leden van de Gedeco – hebben in een penitentiaire inrichting in beginsel geen toegang tot internet. Dit heeft te maken met het belang van de orde en veiligheid in de inrichting en de ongestoorde tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf. Het belang dat gedetineerden op de hoogte zijn van hun rechten en plichten in detentie, waaronder de relevante wet- en regelgeving, onderschrijf ik. In dit verband wil ik wijzen naar mijn antwoord van 6 november 2007 op de vragen van het Kamerlid Van Velzen over de

¹ Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 236.

² Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 299.

³ Kamerstukken II 2008/09, 31 110, nr. 8.

beschikbaarheid van informatie voor gedetineerden¹. Hierin heb ik aangegeven dat in de verblijfsruimten van de penitentiaire inrichtingen in de regel een uittreksel op hoofdpunten van de huisregels in de Nederlandse taal ligt onder verwijzing naar het in de inrichting ter inzage gelegde officiële tekst van de huisregels van de desbetreffende inrichting. Overigens is mij uit de geagendeerde Inspectierapporten of anderszins niet gebleken van knelpunten bij de inrichtingen waar een Gedeco functioneert.

Voorts wil ik graag reageren op het voorstel van de SP-fractie voor een incidentenregistratie, zodat kan worden bijgehouden of het aantal suicides en pogingen daartoe is toegenomen. Ik vind het belangrijk dat het gevangeniswezen op transparante wijze inzicht geeft in incidenten. Het jaarverslag van de DJI kent al jaren een overzicht van het aantal klachten, suicides, ontvluchtelingen en onttrekkingen aan verlop in het gevangeniswezen. Dit jaarverslag is openbaar. Daarmee is naar mijn oordeel adequaat voorzien in de vraag. Additionele rapportages op deelterreinen acht ik, mede gegeven de daarmee gepaard gaande extra werklust in de organisatie, onwenselijk.

In antwoord op de vraag van de VVD-fractie over het uitwisselen van ervaringen tussen penitentiaire inrichtingen ten aanzien van ontvluchtelingen, kan ik bevestigen dat dergelijke uitwisseling van ervaringen plaatsvindt. Om te beginnen wisselen hoofden beveiliging van de inrichtingen ervaringen uit over iedere zich voordoende ontvluchting en de daaruit voortvloeiende leerpunten. Voorts worden dergelijke incidenten standaard geagendeerd in het periodiek overleg tussen de algemeen directeuren en de sectordirecteur van het gevangeniswezen. Bij een ontvluchting volgt verder een afzonderlijk veiligheidsonderzoek door de veiligheidsadviseur verbonden aan de Kerngroep veiligheid DJI. Dit kan leiden tot maatregelen voor de desbetreffende locatie, maar deze kunnen ook een regionaal of landelijk karakter dragen. Tot slot kan een (poging) tot ontvluchting reden zijn om de ISt te verzoeken een onderzoek te verrichten.

4. Nachtveiligheid

Het antwoord op de vraag van de SP of in de penitentiaire inrichtingen de veiligheid gegarandeerd is, is bevestigend. Ik benadruk evenwel, onder verwijzing naar de kabinetsreactie in mei 2008 op het Onderzoeksrapport (Brand)veiligheid bij Justitiële Inrichtingen², dat restrisico's altijd blijven bestaan. Via het Programma Veiligheid heeft DJI in de afgelopen periode vergaande inspanningen verricht om deze risico's beheersbaar en zo klein mogelijk te maken. Hierover heb ik uw Kamer bij brief van 8 april 2008 geïnformeerd³. Het verrichten van onderzoeken in de inrichtingen betekent niet dat de veiligheid niet op orde is. Deze onderzoeken zijn er veeleer op gericht eventuele risico's vooraf te inventariseren zodat beheersmaatregelen kunnen worden genomen. Maatwerk per penitentiaire inrichting is hierbij leidend.

Verder vragen zowel de leden van de SP-fractie als de VVD-fractie in hoeverre ik een landelijke (minimum)norm voor de personeelsbezetting van de nachtdienst nodig vindt. Zo'n landelijke norm acht ik niet wenselijk, omdat de veiligheid in de nacht het best gediend is bij een op maat gesneden bezetting per inrichting. Een landelijke norm is gezien de grote (gebouwelijke) verschillen tussen de inrichtingen niet zinvol en kan bovendien schijnveiligheid creëren. Er lopen momenteel, zoals ik in mijn beleidsreactie op het ISt-rapport Nachtveiligheid heb aangegeven, diverse onderzoeken die verband houden met de (brand)veiligheid, waar eisen aan de benodigde personeelsbezetting deel van uitmaken. Aan de hand van een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) wordt per inrichting de personeelsbezetting bepaald.

¹ Handelingen 2006/07 nr. 516.

² Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 280.

³ Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 272.

Zowel de SP- als de VVD-fractie vragen naar de door de ISt aanbevolen reglementering van de 30-minuten norm voor de aanrijtijd van een geconsigneerde functionaris. Zoals ik ook in mijn beleidsreactie op het ISt-rapport *Nachtveiligheid* schreef, zijn de bevindingen van de ISt voor mij geen aanleiding voor een dergelijke reglementering. De ISt heeft namelijk geconstateerd dat in alle onderzochte locaties de wachtcommandant direct ruggespraak houdt met een geconsigneerde functionaris die telefonisch bereikbaar was. Daarnaast geeft de ISt aan dat functionarissen altijd bereid zijn om naar de inrichting te komen. De gemiddelde aanrijtijd is volgens de ISt tussen oproep en komst zo'n 30 minuten. Tevens zal dit praktische beperkingen met zich meebrengen voor het aantal beschikbare functionarissen. Een deel van de geconsigneerde functionarissen is vanwege de reistijd niet in staat om daadwerkelijk binnen 30 minuten te arriveren in de inrichting. Het instellen van een harde 30-minuten norm voor de aanrijtijd van een geconsigneerde functionaris, zal dus als onwenselijk gevolg hebben dat een deel van de functionarissen niet meer kan worden geconsigneerd. Dit alles neemt uiteraard niet weg dat een zo snel mogelijke beschikbaarheid van de geconsigneerde functionaris uitgangspunt is en blijft.

Voorts informeert de SP naar de wijze waarop ik recht kan doen aan de zorgen van de ISt ten aanzien van noodleutelbossen. Het belang hiervan is evident. Indien er sprake is van calamiteiten, dienen zo spoedig mogelijk de cellen geopend kunnen te worden. Inmiddels is in verband met de (brand)veiligheid landelijk genormeerd binnen welk termijn de celdeuren geopend dienen te worden. De termijn is voor elke inrichting hetzelfde, alleen is het aan de directie van de inrichtingen, vanwege de uiteenlopende (bouwkundige) situaties, op welke wijze zij dit realiseren.

De SP-fractie vraagt waarom ik de noodzaak voor protocollering van het beschikbaar stellen van medische informatie van gedetineerden aan nachtdienstmedewerkers anders waardeer dan de ISt. De bevindingen van de ISt geven mijns inziens geen blijk van knelpunten die noodzaken tot nadere protocollering, boven hetgeen al is geprotocolleerd en geborgd in de deelprocessen «Medische zorg binnen penitentiaire inrichtingen». Volgens het rapport van de ISt zijn medische bijzonderheden namelijk vaak vooraf gemeld op de informatielijst van de wachtcommandant en, indien medische informatie niet beschikbaar is, dan kan deze in alle inrichtingen binnen een redelijke termijn beschikbaar komen. DJI voert op dit moment binnen het gevangeniswezen audits uit naar de medische zorg in de inrichtingen. De uitkomsten daarvan geven evenmin aanleiding tot extra protocollering.

5. Capaciteit

De SP-fractie heeft gevraagd welke doelgroepen regionaal worden geplaatst. Regionale plaatsing geldt voor preventief gehechten in het arrondissement waar de zaak dient. Alle kortverblijvenden en langverblijvenden in de laatste vier maanden van detentie worden geplaatst in de regio van herkomst of vestiging. Zoals ik in mijn brief van 27 mei 2008¹ heb bericht, geldt regionale plaatsing niet voor vrouwen, strafrechtelijke vreemdelingen, bijzondere groepen en langverblijvenden tot aan de laatste vier maanden van detentie.

In drie arrondissementen kan op dit moment de behoefte aan regionale celcapaciteit niet geheel binnen het eigen arrondissement worden gedekt. De VVD-fractie vraagt zich af op welk termijn de tekorten in deze arrondissementen zijn opgelost. De termijn waarop dit te realiseren is, is mede afhankelijk van de nieuwe prognosecijfers (de zogenaamde PMJ-ramingen). Deze cijfers zijn aan het eind van het jaar bekend en worden

¹ Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 283.

betrokken bij het opstellen van het Masterplan Detentiecapaciteit dat in het voorjaar van 2009 definitief wordt vastgesteld. Hierover zal ik uw Kamer te zijner tijd informeren.

De VVD-fractie vraagt tevens of er sprake is van een samenloop van personeelstekorten en de celcapaciteit. Daar waar sprake is van een tekort gaat het om een tekort aan fysieke plaatsen (gebouwelijke voorzieningen) en niet om een tekort aan personeel.

Naar aanleiding van mijn brief over de capaciteit heeft de SP-fractie vragen gesteld over het gemengd detineren van mannen en vrouwen in de Zeer Beperkt Beveiligde Inrichting (ZBBI) Het Keern te Hoorn. In Het Keern verblijven zowel mannen als vrouwen, maar er is geen sprake van gemengde detentie. De in de ZBBI verblijvende mannen en vrouwen werken en/of studeren overdag buiten de deur en ieder weekend gaan zij op verlof. 's Nachts verblijven zij in fysiek van elkaar gescheiden ruimten.

Tevens vraagt de SP naar de succesvolheid van dit concept. Gedetineerden kunnen zich door hun verblijf in een ZBBI geleidelijk voorbereiden op hun terugkeer in de samenleving. Het concept ZBBI Het Keern functioneert goed, zowel wat het regime zelf als wat de reïntegratie betreft.

Ik zie echter geen toekomstig perspectief, zoals de SP vraagt, voor de formule van het samen plaatsen van mannelijke en vrouwelijke gedetineerden in een ZBBI. Het gaat hier om een tijdelijke situatie. In de betreffende regio wordt op korte termijn een inrichting voor vrouwen bestemd (Amerswiel in Heerhugowaard). Om deze capaciteit zo volledig mogelijk te benutten wordt daar ook een gebouw bestemd als ZBBI. Omdat er behoefte is aan ZBBI-plaatsen voor mannen in de regio, worden de huidige vijf ZBBI plaatsen voor vrouwen in Het Keern omgezet in capaciteit voor mannen. Deze voorgenomen bestemmingswijziging wordt begin volgend jaar doorgevoerd.

6. Rapport Kijvelanden/TBS

In reactie op de vragen van de SP over de termijnen waarop verweerschriften in het FPC De Kijvelanden worden ontvangen, deel ik u mede dat de ISt onlangs een themaonderzoek heeft uitgevoerd naar de werkwijze van de Commissies van Toezicht bij DJI-inrichtingen. Ondermeer is onderzocht of de instellingen aan de wettelijke termijnen voldoen en of de verschillende stappen in de beklagprocedure tijdig worden gezet. De ISt zal dit rapport binnenkort vaststellen en aan mij aanbieden, waarna ik het rapport voorzien van een beleidsreactie aan de Tweede Kamer zal versturen. In deze reactie besteed ik vanzelfsprekend aandacht aan de termijnen.

Met betrekking tot de vragen van de VVD over de situatie in het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) Oldenkotte bericht ik u dat de ISt/IGz in augustus 2008 gestart is met een doorlichtingonderzoek. Momenteel stelt de ISt de rapportage daarover op. De doorlichting richt zich onder andere op de huidige situatie in het FPC Oldenkotte en op de gestarte verbetertrajecten. Ik laat mij regelmatig informeren door de bestuurder ad interim over de stand van zaken in het FPC Oldenkotte en wacht de bevindingen van de ISt af.

7. Rapport Ter Peel

De SP-fractie heeft geïnformeerd naar de subsidieproblematiek rond Humanitas. Tijdens de behandeling van de begroting 2009 van het ministerie van Justitie heb ik aangegeven dat de subsidieaanvragen van de

vrijwilligersorganisaties – waartoe ook deze organisatie behoort – momenteel worden beoordeeld. Alle vrijwilligersorganisaties ontvangen voor 1 januari 2009 bericht over honorering van hun subsidie-aanvraag. Tevens ontvangt u binnenkort een brief van de minister voor Jeugd en Gezin over de subsidieverlening aan Humanitas.

Naar aanleiding van de vraag van de SP-fractie over problemen qua reiskosten en bereikbaarheid van de penitentiaire inrichting Ter Peel, wil ik graag in het algemeen aangegeven dat bezoekers van gedetineerden een aanvraag voor vergoeding van reiskosten kunnen indienen bij de Sociale Dienst in de gemeente van herkomst. Specifiek voor de penitentiaire inrichting Ter Peel geldt dat zij voor de ouder-kind dagen samenwerken met vrijwilligers (via Humanitas en binnenkort ook met Exodus) die kinderen thuis ophalen, bij hun moeder op bezoek brengen, buiten een paar uur wachten en de kinderen vervolgens weer terug naar huis brengen.

De SP-fractie geeft aan dat ISt verbeterpunten ziet voor het dagprogramma in het huis van bewaring van Ter Peel. Het betreft hier het uitbreiden van de recreatietijden en bibliotheek en het inroosteren van groeps gesprekken voor de geestelijke verzorging. Deze zaken zijn inmiddels gerealiseerd. Met betrekking tot de vragen van de SP-fractie over het arbeid- en onderwijsaanbod in de penitentiaire inrichting Ter Peel kan ik u informeren dat de locatie voldoet aan de eisen van de Pbw. De vraag van de SP-fractie over het arbeidsaanbod in de penitentiaire inrichting Ter Peel beantwoord ik samen met de vragen over arbeid in de penitentiaire inrichting Dordtse Poorten.

8. Rapport Dordtse Poorten

Naar aanleiding van de vragen van de SP-fractie over het uitvallen van arbeid in de penitentiaire inrichting Ter Peel en Dordtse Poorten bericht ik u dat uitval van arbeid moet worden onderscheiden van de wachtlijsten voor arbeid.

Uitval van arbeid wordt enerzijds veroorzaakt door problemen binnen de organisatie van de arbeid. Ziekteverzuim van executief personeel (werkmeesters) kan bijvoorbeeld leiden tot tijdelijke sluiting van werkzalen en daarmee tot uitval van arbeid. Wachtlijsten ontstaan indien meer gedetineerden bij de arbeid wensen te worden ingedeeld dan er arbeidsplaatsen beschikbaar zijn. Ook een structureel tekort aan opdrachten kan wachtlijsten veroorzaken doordat dan niet voor alle arbeidsplaatsen arbeid beschikbaar is. De acquisitie van arbeidsopdrachten wordt verbeterd in het kader van het project Werkt!.

Met behulp van het project Werkt! onderzoekt het gevangeniswezen hoe arbeid binnen de penitentiaire inrichtingen beter, bedrijfsmatiger, georganiseerd kan worden, zodat er in de toekomst zinvolle arbeid aangeboden kan worden aan alle voor de arbeid geschikte gedetineerden.

De VVD-fractie vraagt zich op welke wijze DJI toezicht houdt op de winkeliers die betrokken zijn bij levering van producten aan gedetineerden en of zij een VOG moeten overleggen. De directeur van een penitentiaire inrichting heeft op basis van artikel 25 van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens de bevoegdheid justitiële gegevens op te vragen ten behoeve van de toelating van personen tot de inrichting, zoals winkeliers, en voor zover dit noodzakelijk is voor de orde en veiligheid van de inrichting. De handelwijze hieromtrent is nader uitgewerkt in de Circulaire screening personeel.

In reactie op de vragen van de VVD over de onttrekkingen in de PI Zuidwest (Dordtse Poorten) tijdens verlof. Een gedetineerde kan in aanmerking komen voor drie vormen van verlof: incidenteel, algemeen en regimegebonden verlof. Incidenteel verlof kan worden verleend voor het bijwonen van gebeurtenissen in de persoonlijke sfeer van de gedetineerde, waarbij zijn aanwezigheid noodzakelijk is. Incidenteel verlof kan indien nodig onder begeleiding of bewaking plaatsvinden. Bij algemeen verlof en regimegebonden verlof is er geen sprake van begeleiding of bewaking. Toekenning van deze verlofvormen geschiedt op basis van een risico-inschatting vooraf.

Op dit moment wordt gewerkt aan het verbeteren van de huidige verlofpraktijk, met name de besluitvorming over verlof. Dit naar aanleiding van het rapport «Het tijdelijk verlaten van de inrichting»¹. De door de VVD gevraagde analyse is voor de tbs reeds uitgevoerd in het kader van de commissie Visser.

De leden van de VVD-fractie hebben opgemerkt dat de ISt in het rapport Dordtse Poorten aangeeft dat er sprake is van achterstanden ten gevolge van personeelstekort bij de Bureaus Selectie en Detentie (BSD) en vragen een toelichting hierop. Op het moment van onderzoek door de ISt bestond er inderdaad een achterstand in verwerking van dossiers vanwege onderbezetting op het BSD. De oorzaak van deze onderbezetting en als gevolg daarvan een opgelopen achterstand in dossier verwerking was langdurig ziekteverzuim van een aantal medewerkers. De bezetting van de BSD in de Dordtse Poorten is nu op orde en de achterstand in dossiers is ingelopen.

In antwoord op de vraag van de VVD-fractie over de landelijk bezetting van BSD-plaatsen, kan ik u berichten dat er op dit moment geen sprake is van (structurele) onderbezetting. Als gevolg van ziekte of uitstroom van personeel kan op inrichtingsniveau wel een tijdelijke onderbezetting van de BSD-plaatsen voorkomen.

Ten aanzien van de vraag van de VVD-fractie over de verhouding tussen de bezetting van BSD-plaatsen en het programma Terugdringen Recidive (TR) kan ik u berichten dat de landelijke bezetting van BSD-plaatsen niet van invloed is op de formatieplaatsen van het programma Terugdringen Recidive (TR) Voor het programma TR zijn de formatieplaatsen voorlopig vastgesteld.

9. Meerpersoonscelgebruik

De SP-fractie heeft vragen naar aanleiding van mijn reactie op het advies van de Raad voor de Sanctietoepassing en Jeugdbescherming over meerpersoonscelgebruik diverse vragen gesteld.

In mijn brief van 4 juli 2008² heb ik aangegeven de huidige meerpersoonscellen in de bestaande inrichtingen te handhaven, ook nu er geen tekort is aan celcapaciteit. Meerpersoonscelgebruik beoogt namelijk een maximaal flexibele inzet van capaciteit. Meerpersoonscellen zijn nodig om gedetineerden regionaal te kunnen plaatsen. Daarnaast heeft de toepassing van meerpersoonscelgebruik een gunstig effect op de exploitatielasten. Tevens vraagt de SP welke bezuiniging meerpersoonscelgebruik oplevert. In het Coalitieakkoord is een taakstelling ad €50 miljoen opgenomen voor het realiseren van meerpersoonscelgebruik. In mijn brief over de voortgang van het programma modernisering gevangeniswezen zal ik hier nader op ingaan.

De SP vraagt hoeveel uur een gedetineerde gemiddeld per dag op cel verblijft. Zowel in het regime van algehele als van beperkte gemeenschap verblijven gedetineerden minimaal 18 uur en maximaal 63 uur per week

¹ Kamerstukken II 2006/07, 24 587, nr. 209.

² Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 293.

buiten hun cel. Voor het regime van algehele gemeenschap is de minimale duur van het dagprogramma gesteld op 59 uur per week. Het dagprogramma voor gedetineerden vormt een belangrijk onderdeel van het programma Modernisering Gevangeniswezen. In mijn brief over de modernisering van het gevangeniswezen zal ik u berichten over de toekomstige uitbreidingen van het dagprogramma.

Ook heeft de SP-fractie een vraag gesteld over het aantal uren dat twee personen op een cel verblijven. Aangezien meerpersoonscelgebruik een standaard detentievorm is, is het regime gelijk aan dat voor éénpersoons-cellen. Dit betekent dat er geen onderscheid is in de lengte en inhoud van het dag- en activiteitenprogramma. Met andere woorden, het aantal uur per dag dat gedetineerden op cel verblijven is gelijk. Binnen de inrichtingen wordt er wel naar gestreefd om activiteiten bij meerpersoonscelgebruik zoveel mogelijk gespiegeld te laten plaatsvinden. Dit heeft tot gevolg dat men minder uren samen op cel doorbrengt.

Ik beschik niet over een landelijk overzicht van de uitval van activiteiten bij meerpersoonscelgebruik, zoals de SP vraagt. Dit wordt namelijk niet op landelijk niveau geregistreerd. In zijn algemeenheid geldt dat de inrichtingen uitval van activiteiten trachten te voorkomen.

De SP-fractie geeft aan een melding te hebben ontvangen van een moordenaar die is samen geplaatst met een gedetineerde die een veel minder heftig delict heeft gepleegd. Het beleid ten aanzien van plaatsing op een meerpersoonscel is voor elke gedetineerde afzonderlijk te bepalen of er redenen zijn af te zien van plaatsing in een meerpersoonscel. Ongeschiktheid van een gedetineerde voor plaatsing op een meerpersoonscel kan onder andere samenhangen met zijn psychische gestoordheid, zijn gezondheidsproblematiek of de verwachte beleving bij andere gedetineerde van het delict (bijvoorbeeld in het geval een zedendelinquent). De ernst van een delict als zodanig is niet bepalend. De samenplaatsing van een moordenaar in de casus die de SP schetst, kan in het licht van deze criteria passend zijn.

In reactie op de vraag van de SP-fractie over meerpersoonscelgebruik in relatie tot de European Prison Rules heb ik u in mijn brief 4 juli 2008 bericht dat de European Prison Rules van de Raad van Europa geen dwingende wettelijke bepalingen zijn, maar aanbevelingen aan lidstaten. Meerpersoonscelgebruik als reguliere detentievorm past binnen de kaders van de European Prison Rules. Het samenplaatsen vindt uitsluitend plaats in cellen die daarvoor geschikt zijn gemaakt.

Tot slot wil de SP-fractie graag weten wanneer de «oude» eenpersoons-cellen die zijn omgebouwd tot tweepersoonscel worden uitgefaseerd. Hiervan is geen sprake. Het gebruik van de bestaande meerpersoons-cellen in penitentiaire inrichtingen blijft gehandhaafd. De huidige meerpersoons-cellen zijn in principe minimaal 10m². Voor nieuwbouwinrichtingen is gekozen voor een aangepast programma van eisen, dat uitgaat van 12m² voor een meerpersoonscel.

10. Rapport Zuyder Bos-Amerswiel

De SP constateert problemen ten aanzien van de uitval van arbeid in de penitentiaire inrichting Zuyder Bos-Amerswiel. Voor het antwoord verwijs ik naar mijn reactie op de vragen over arbeid in de penitentiaire inrichtingen Ter Peel en Dordtse Poorten.

De leden van de SP-fractie geven aan dat ze een periodieke evaluatie van het meerpersoonscelgebruik een goed idee vinden, en vragen of ook het

personeel kan worden ondervraagd en of dit in alle penitentiaire inrichtingen kan worden onderzocht. Uit de ISt doorlichting(en) blijkt niet van noemenswaardige of structurele knelpunten bij meerpersoonscelgebruik. In het onderhavige rapport meldt de ISt zelf dat er zich bij de plaatsingen in meerpersoonscellen relatief weinig problemen voordoen. Voor mij is er dan ook geen aanleiding om het meerpersoonscelbeleid in de penitentiaire inrichting Zuyder Bos-Amerswiel te evalueren.

De leden van de VVD-fractie vragen naar aanleiding van het rapport Zuyder Bos-Amerswiel of ik van mening ben dat het instellen van een in georganiseerd teamverband opererend Intern Bijstandsteam (IBT) stand beleid in de inrichting zou moeten zijn. Tevens vraagt de VVD welke regels er gelden voor penitentiaire inrichtingen en tbs-inrichtingen ten aanzien van het instellen van een IBT. De aanbeveling van de ISt over het instellen van een IBT-team in de penitentiaire inrichting Zuyder Bos-Amerswiel is overgenomen. Momenteel worden IBT-ers opgeleid en aan het einde van dit jaar zijn er voldoende personen opgeleid om te kunnen beschikken over een team.

Door het hoofd van een tbs-instelling kan een Landelijke Bijzondere Eenheid (LBB) worden ingezet. Deze procedure geldt voor de rijksinrichtingen, de particuliere justitiële inrichtingen hebben zich hierbij aangesloten. In de Forensisch Psychiatrische Klinieken wordt de LBB niet ingezet.

De VVD-fractie vraagt voorts of ik aanleiding zie de momenteel gehanteerde 30-minuten norm («aanrijtijden») aan te passen. Voor het antwoord daarop verwijs ik naar mijn reactie op de vragen over het ISt-rapport Nachtveiligheid.

De VVD vraagt mij te reageren op een constatering van de ISt dat de medewerkers van het BSD in de penitentiaire inrichting Zuyder Bos-Amerswiel met de komst van Coördinatiebureau Terugdringen Recidive (CB-TR) alleen nog de detentiefasering coördineren voor de categorie gedetineerden die buiten de TR vallen, en dat zij deze nieuwe werkwijze ervaren als een uitholling van hun functie. Ik onderschrijf de aanbeveling van de ISt om te investeren in een nauwe en effectieve samenwerking tussen het CB-TR en de inrichtingsfunctionarissen, waaronder de medewerkers van het BSD. Zoals de ISt zelf al aangeeft, zijn en worden er initiatieven ontplooid om deze samenwerking te verbeteren. De werkprocessen en -procedures worden steeds geactualiseerd en zijn op dit moment op orde.

In samenhang met het bovenstaande vraagt de VVD mij of ik, door de signalering van de ISt dat de organisatorische integratie van activiteiten op het terrein van reïntegratie en nazorg in de meeste inrichtingen nog in ontwikkeling is, aanleiding zie om nadere maatregelen te treffen. De activiteiten binnen een penitentiaire inrichting op het terrein van reïntegratie en nazorg vormen een belangrijk onderdeel van het programma modernisering gevangeniswezen. Eventuele knelpunten op dit gebied neem ik dan ook mee in de nadere vormgeving van het toekomstige dagprogramma.

11. Informatie overdracht in de executieketen

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat mijn ambities op het terrein van de nazorg urgentie missen. De VVD-fractie vraagt zich af of de regering aanleiding ziet om de ambities ten aanzien van nazorg en samenwerking bij te stellen naar aanleiding van het kritische rapport.

Mijn ambities sluiten aan bij de gevoelde urgentie en zal ik daarom niet bijstellen. Nazorg is cruciaal onderdeel van aanpak om recidive terug te dringen. In de brief aan uw Kamer van 9 september 2008¹ heb ik reeds

¹ Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 299.

aangegeven dat, zowel uit recente bijeenkomsten met de VNG en gemeenten als uit onderzoek soortgelijke tekortkomingen aan het licht zijn gekomen. De aanbevelingen uit het rapport worden meegenomen in het Programma Sluitende Aanpak Nazorg. Er zijn een viertal verbetermaatregelen getroffen om de informatieoverdracht te verbeteren:

- Vrijwel alle penitentiaire inrichtingen zijn bezocht met gerichte instructies ter verbetering van de informatieoverdracht.
- De komende tijd wordt de screening door de MMD'er tijdens detentie meer toegespitst op de feitelijke informatiebehoefte van gemeenten. Praktisch zal dit op basis van gesprekken met VNG en gemeenten eind 2008 leiden tot aanpassing van het screeningsformulier van de MMD'ers. Dit krijgt in het voorjaar van 2009 zijn beslag in de verdere ontwikkeling van het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg waarmee informatie naar gemeenten wordt ontsloten. Overigens wordt in bespreking met gemeenten eveneens gewerkt aan een landelijk samenwerkingsmodel waarin op hoofdlijnen de gezamenlijke doelen en de taken en verantwoordelijkheden worden beschreven.
- Extra scholing van de MMD'ers, om op die manier hun werk verder te professionaliseren. Alle MMD'ers krijgen na hun basisopleiding een vervolgopleiding aangeboden. Daarnaast wordt via het opleidingsinstituut DJI extra geïnvesteerd in scholing van gemeentelijk contactpersonen nazorg.
- Tot slot zal het gevangeniswezen het aantal MMD'ers per penitentiaire inrichting beter afstemmen met het aantal inkomsten.

Voor informatie-uitwisseling is de inzet van alle betrokken partijen nodig. De VVD-fractie vraagt naar afrekenbare doelstellingen ten aanzien van het verbeteren van de informatie-uitwisseling en nazorg. De maatregelen die ik tref om de informatie-uitwisseling en nazorg te verbeteren heb ik u bericht in mijn brief van 9 september 2008. Daarnaast wordt momenteel een monitorsysteem nazorg ontwikkeld. In oktober 2009 worden de eerste resultaten hiervan opgeleverd.

Het gevangeniswezen werkt in toenemende mate direct samen met gemeenten. Inmiddels is er in 376 (waaronder de G4 en bijna alle G27 gemeenten) van de 443 gemeenten een gemeentelijk contactpersoon nazorg ex-gedetineerden met wie wordt samengewerkt. Daarnaast wordt er in samenspraak met gemeenten en de VNG een samenwerkingsmodel nazorg ontwikkeld, dat in 2009 gereed is. Het complexe veld met de vele betrokken partijen en een moeilijke doelgroep vraagt om een langdurige investering. Met de programma's Sluitende Aanpak Nazorg en Modernisering van het Gevangeniswezen zet Justitie daar fors op in.

Ook heeft de SP-fractie een vraag gesteld over het regelen van een identiteitsbewijs. Zoals ik uw Kamer al eerder heb laten weten, stel ik mij tot doel om, mede in samenwerking met gemeenten, ervoor zorg te dragen dat alle justitiabelen in 2010 de penitentiaire inrichting verlaten met een geldig identiteitsbewijs. Het implementeren van dergelijke maatregelen heeft tijd nodig. Momenteel worden de benodigde voorzieningen aangebracht in de penitentiaire inrichtingen. Tevens worden nadere afspraken gemaakt met de VNG en gemeenten. Deze afspraken worden opgenomen in het samenwerkingsmodel Justitie-gemeenten.

Om het samenwerkingsmodel tussen Justitie en de VNG en gemeenten vorm te geven worden diverse bijeenkomsten georganiseerd. De VVD-fractie vraagt mij om knelpunten ten aanzien van de samenwerking tussen gevangeniswezen en de gemeentelijke contactpersonen te noemen naar aanleiding van de regionale conferenties. Deze regionale conferenties moeten echter nog plaatsvinden en zijn juist bedoeld om

knelpunten te signaleren en mogelijke oplossingen te bespreken. Indien nodig zal ik u hier te zijner tijd nader over informeren.

De VVD-fractie heeft tevens gevraagd wat de gerichte instructies waren en hoe groot de toename van het aantal screeningen en overdrachten is. De gerichte instructies hadden vooral betrekking op een juiste verwerking van informatie in het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg. Dit heeft inmiddels geleid tot een toename van het aantal screeningen en overdrachten tot 75 à 80%.

Ook heeft de VVD-fractie gevraagd naar de verschillen in het aantal MMD'ers per penitentiaire inrichting. De totale formatie MMD is voldoende om de gevraagde werkzaamheden te verrichten. Problemen kunnen zich tijdelijk voordoen bij onderbezetting door ziekte en door bestemmingswijzigingen waardoor de formatie anders moet worden ingezet. In een huis van bewaring geldt de norm van 1 MMD'er op 70 gedetineerden en voor een gevangenis is dat 1 op 80.

De SP-fractie vraagt zich af hoe het kan dat de reclasseringswerker geacht wordt toezicht uit te oefenen terwijl hij pas na vrijlating hoort dat iemand buiten staat. Dit heeft mijn nadrukkelijke aandacht. In het programma Justitiële Voorwaarden wordt hieraan gewerkt.

Tot slot wil ik de vraag beantwoorden van de VVD-fractie over de specifieke doelen en resultaten die het Kabinet verwacht te realiseren door middel van de Veiligheidshuizen. In het concept Veiligheidshuis is het doel een buurtgerichte en/of probleemgerichte aanpak van criminaliteit en overlast door middel van breed samengestelde veiligheidssamenwerkingsverbanden. Zo'n samenwerkingsverband kan ingezet worden voor een specifiek probleem, maar richt zich niet noodzakelijkerwijs op een afgebakende wijk. Behalve een duidelijke afstemming in de strafrechtsceten, betekent dit dat er in toenemende mate een verbinding wordt gelegd met de bestuurlijke trajecten (preventie en nazorg) en de zorgtrajecten (met name in de geestelijke gezondheidszorg). Het kabinet verwacht dat door deze aanpak een recidivereductie optreedt.

12. Ongewenste omgangsvormen en werkdruk bij DJJ

Naar aanleiding van het rapport van de Arbeidsinspectie vragen de leden van de SP-fractie naar de oorzaken van de constatering dat 43% van de medewerkers structureel of regelmatig last heeft van stress. In het rapport licht de Arbeidsinspectie toe dat de medewerkers aangeven dat contacten met collega's en/of leidinggevenden en de hoeveelheid werk de belangrijkste veroorzakers van stress zijn. Daarnaast in volgorde van belangrijkheid: het verrichten van bepaalde taken of klussen, het ontbreken van een pauze of het niet kunnen opnemen van snipperdagen, afwijkende werktijden en contacten met derden.

Voorts vraagt de SP-fractie mij of er wel voldoende medewerkers zijn, zelfs als alle vacatures zouden zijn ingevuld. Hierop kan ik bevestigend antwoorden. De SP vraagt ook hoeveel vacatures er op dit moment nog niet zijn ingevuld. Medio oktober (peildatum 14 oktober 2008) heeft het gevangeniswezen 67 vacatures en de dienst bijzondere voorzieningen (Detentiecentrum Alphen aan de Rijn, Zaandam en Zeist) 52 vacatures. Dit betreft vacatures ten aanzien van executieve functies bewaarder, piw'er, medewerker arbeid, badmeester, medewerker visitatie. Ik merk op dat het gegeven de omvang van het totale bestand aan medewerkers gaat om een normaal aantal vacatures die op de gebruikelijke wijze kunnen worden ingevuld. Van substantiële wervingsvragen is sedert de groot-schalige wervingscampagnes van 2006 en 2007 geen sprake meer.

De leden van de VVD-fractie vragen mij in hoeverre de passage uit het Plan van Aanpak «*Over de gehele linie genomen zijn de beschikbare formaties toereikend. In locatiespecifieke situaties kan worden vastgesteld of sprake is van een te krappe of te ruime formatieomvang*» correspondeert met het beeld dat op sommige locaties sprake is van absolute onderbezetting die logischerwijs negatieve gevolgen heeft voor de werkdruk. Het rapport van de Arbeidsinspectie somt een aantal verklarende factoren voor de werkdruk op, waaronder de hoeveelheid werk. Op basis hiervan kan in een enkele penitentiaire inrichting de gerapporteerde stress onder andere toegeschreven worden aan de hoeveelheid werk gekoppeld aan de onderbezetting.

Tevens vraagt de VVD naar een nadere toelichting op de praktische uitwerking van de interne mobiliteit. Voor het vergroten van de mobiliteit kan DJI gebruik maken van rechtspositionele en personele instrumenten. Op rechtspositioneel gebied kan de medewerker tijdelijk belast worden met andere werkzaamheden of met werkzaamheden op een andere werkplek. Voor een meer structurele aanpak kan DJI de medewerker stimuleren een andere werkplek of andere werkzaamheden te aanvaarden door het toepassen van maatregelen uit het Sociaal Flankerend Beleid Rijk 2008–2012.

Een personeel instrument betreft het breder inzetbaar maken van de medewerker door hem breder op te leiden dan noodzakelijk is voor de functie en door de functie ruimer te beschrijven.

Ten behoeve van een effectieve aanpak van de ongewenste omgangsvormen en werkdruk is structurele aandacht in combinatie met de inzet van het management en de executieve medewerkers van DJI vereist. Ik heb aangegeven dat de beschikbaarheid en toepassing van goede instrumenten een randvoorwaarde is. Het gaat hierbij om instrumenten die zorgen voor een betere werksfeer en er voor zorgen dat het werk in goede banen geleid wordt. Hierbij valt te denken aan:

- het uitdragen van het integriteitprotocol door leidinggevenden en het uitreiken hiervan bij de indiensttreding;
- het jaarlijks te houden functioneringsgesprek tussen medewerker en leidinggevende;
- het teamoverleg waarin de onderlinge omgangsvormen worden besproken;
- het inschakelen en gebruik maken van bedrijfsarts, bedrijfsmaatschappelijk werk en vertrouwenspersoon;
- het oefenen van sport tijdens werktijd in het kader van een gezonde, fitte en weerbare medewerker.

Binnen elke inrichting is een preventiemedewerker geïnstalleerd die het management adviseert op het gebied van onderlinge omgangsvormen als onderdeel van arbeidsomstandigheden. Deze instrumenten zijn voor iedere medewerker beschikbaar en toepasbaar door ze aan te bieden bij indiensttreding, of de medewerker kan deze op eigen initiatief opvragen.

13. Rapport Norderhaven

De SP vraagt of de medische staf dagelijks de gedetineerde moet zien die in een afzonderingscel verblijft. De opvatting van de ISt gaat verder dan de geldende wet- en regelgeving, die bepaalt dat een gedetineerde «regelmatic» bezocht wordt door een arts, zijn vervanger of in zijn opdracht de verpleegkundige. Het begrip «regelmatic» is in de wet-en regelgeving niet nader ingekaderd. In de penitentiaire inrichting Norderhaven wordt inmiddels via een nieuwe werkwijze gehandeld. Deze werkwijze behelst dat de arts en de medische dienst aan de hand van een checklist geïnformeerd worden over plaatsing in afzondering van een gedetineerde. Op doorde-weekse dagen wordt de gedetineerde in ieder geval dezelfde dag nog

gezien door de Medische Dienst en/of de arts. In het weekend bepaalt de arts aan de hand van de checklist of hij het nodig vindt de gedetineerde te zien. Alvorens ik besluit tot een eventuele aanscherping van de landelijke beleidslijn op dit punt, hecht ik eraan de uitvoeringsconsequenties in kaart te hebben gebracht.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt het opvallend vindt dat, ondanks advies van de Externe Security Audit (ESA) uit 2006, de dienst-instructie «toezicht binnenplaats» niet is aangepast en de dagelijkse praktijk van het toezicht op de binnenplaats niet is verbeterd. Het heeft inderdaad enige tijd geduurd voordat de inrichting maatregelen heeft genomen om het toezicht op de binnenplaats te verbeteren, zoals het weghalen van de zichtbelemmerende winkel, het plaatsen van een extra camera, extra toezicht van personeel op de binnenplaats en het verplaatsen van de teamkamers naar de kant van de binnenplaats. Inmiddels zijn deze maatregelen evenwel getroffen en heeft er dit jaar een nieuwe ESA plaatsgevonden. De (voorlopige) uitkomsten van de ESA 2008 geven een verbeterd beeld.

14. Drugsbeleid

De VVD-fractie heeft vragen gesteld over het drugsbeleid in penitentiaire inrichtingen. Uit de rapporten blijkt volgens de VVD-fractie dat het soms schort aan de uitvoering van het huidige drugsbeleid en de controles in de doorgelichte inrichtingen. Ik ben mij hiervan bewust en dit is dan ook voor mij de aanleiding geweest op een nieuw, aangescherpt drugsbeleid op te stellen. Zoals ik in mijn brief van 24 oktober 2008¹ heb aangegeven, heb ik de penitentiaire inrichtingen opgedragen om op een uniforme wijze hieraan uitvoering te geven.

Naar aanleiding van het rapport Dordtse Poorten vraagt de VVD-fractie zich af op welke wijze de aanscherping van het drugsbeleid en de controles in de inrichtingen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Het aangescherpte drugsbeleid is aan alle penitentiaire inrichtingen bekend gemaakt. Op 1 januari 2009 dienen de in mijn brief gestelde maatregelen, behalve de inzet van drugshonden en het aanpassen van de bezoeker-ruimte, te zijn geïmplementeerd. Per maatregel zijn voor de penitentiaire inrichtingen eindtermen geformuleerd aan de hand waarvan de implementatie gemonitord kan worden. Deze eindtermen geven ook de ISt de gelegenheid om de uitvoering van het beleid te toetsen.

De leden van de VVD-fractie merken naar aanleiding van het rapport Oosterhoek op, dat de ISt niets meldt over het sanctiebeleid naar aanleiding van positieve urinecontroles of aangetroffen middelen. Het sanctiebeleid is onderdeel van het recent vastgestelde drugsbeleid, waarover ik uw Kamer inmiddels heb geïnformeerd. Er zijn uniforme regels ten aanzien van de sancties opgesteld.

Op de vraag van de VVD-fractie naar aanleiding van het rapport Ter Peel of het drugsbeleid ook geldt voor vrouwen en vreemdelingen kan ik u medelen dat dat inderdaad het geval is.

De VVD-fractie heeft daarnaast gevraagd naar mijn visie op de verplichting om steekproefsgewijs 5% van de gedetineerden per week te onderzoeken op gedragsbeïnvloedende middelen. Tevens is door de VVD de vraag gesteld of de 5% nog steeds de geldende eis is. Er is vastgelegd dat steekproefsgewijs 5% van de gedetineerden per week onderzocht wordt op gedragsbeïnvloedende middelen door middel van een urinecontrole. Alle penitentiaire inrichtingen zijn op de hoogte van dit beleid. De 5% controle geldt voor de gehele populatie in een inrichting en blijft daarmee

¹ Kamerstukken II 2008/09, 31 110, nr. 8.

een algemeen in te zetten controlemiddel, gericht op de beheersbaarheid in de inrichting. De in mijn brief van 24 oktober 2008 opgenomen controlemomenten zijn aanvullend, zij gelden slechts voor een deel van de populatie, zoals onder andere gedetineerden die in aanmerking komen voor verlof.

De VVD geeft in het kader van het ISt-rapport Dordtse Poorten aan voorstander te zijn van het inzetten van drugshonden. Het is juridisch toelaatbaar om, zoals ik in mijn brief van 24 oktober 2008 aangaf, drugshonden in te zetten ten aanzien van bezoek. Ook blijkt het mogelijk om drugshonden in te zetten bij de controle op personeel.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de ISt constateert dat contact (drugs/ontvluchting) eenvoudig mogelijk is tussen het half open gedeelte van de inrichting Ter Peel en het gesloten deel. De VVD acht dit onwenselijk en vraagt zich af wanneer een tweede poort wordt gerealiseerd. Mijn verwachting is dat dat voorlopig niet het geval zal zijn. De penitentiaire inrichting Ter Peel is alert op het feit dat er contact mogelijk is tussen het half open gedeelte en het gesloten deel van Ter Peel.

In het kader van het rapport de Kijvelanden heeft de VVD-fractie geïnformeerd naar de gevolgen van het drugsbeleid voor penitentiaire inrichtingen voor de tbs-sector. Daarnaast vraagt de VVD zich af of het voor het gevangeniswezen geldende drugsbeleid integraal geldt voor tbs-instellingen. Het regime van een gevangenis wijkt af van dat in een tbs-kliniek, waar psychiatrische patiënten worden behandeld voor stoornissen die vaak voortkomen uit middelengebruik. Dit betekent niet dat het gebruik van drugs in forensisch psychiatrische centra wordt geaccepteerd, integendeel. Zoals ik uw Kamer in de laatste voortgangsrapportage plan van aanpak «terbeschikkingstelling en forensische zorg in strafrechtelijk kader»¹ heb aangegeven, ben ik van mening dat ook in de tbs-sector moet worden voorkomen dat drugs binnenkomt in de klinieken. GGz Nederland heeft inmiddels een voorstel gedaan hoe het middelengebruik in de geestelijke gezondheidszorg inclusief de forensisch psychiatrische sector verder tegen te gaan. Ik zal de Tweede Kamer, mede naar aanleiding van de aangenomen motie Joldersma/Teeven² hierover nog voor het algemeen overleg op 3 december over de forensische zorg informeren.

Tot slot heeft de VVD-fractie mij gevraagd of ik een capaciteitsprobleem constateer binnen de penitentiaire inrichtingen en tbs-instellingen, waardoor niet kan worden voldaan aan de voorgeschreven drugs(urine)controles en inspecties. Dit is niet het geval.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak

¹ Kamerstukken II 200/09, 29 452, nr. 94.

² Kamerstukken II 2008/09 31700 VI, nr. 43.